

RAUMAN KAUPUNKI

Kaupunginhallitus

KOKOUSAIKA	23.5.2022 klo 15.30-17.07 ja 17.33-18.44	
KOKOUSPAIKKA	KH:n kokoushuone	
OSALLISTUJAT	<p>Kalle Leppikorpi, puheenjohtaja Samu Vahteristo, I varapuheenjohtaja Pasi Mäenranta, II varapuheenjohtaja Jari Laihonen, jäsen Iida Lampi, jäsen Jasmin Määttä, jäsen Sari Seimelä, jäsen Jyrki Soukainen, jäsen Sirpa Viitanen, jäsen</p> <p>Otso Huuska, KV:n pj Reijo Kallio, KV:n I vpj (1) Susanna Ruponen, KV:n II vpj (6) Pasi Kailaanmäki, KV:n III vpj</p> <p>Tessa Uotinen, Nuvan edustaja (S)</p> <p>Esko Poikela, kaupunginjohtaja Tomi Suvanto, teknisen toimialan toimialaj. (1) Sari Salo, konsernipalvelujen toimialajohtaja (1) Soile Strander, sivistystoimialan toimialajohtaja (1) Satu Helin, sosiaali- ja terveystoimialan toimialaj. (1) Minna Liikanen, hallintopäällikkö Raija Lehtorinne, viestintäpäällikkö (S (5) Julius Tavasti, liikennesuunnittelija (S (2) Kristiina Kuusio, strateginen asiantuntija (3) Saila Hohtari, sosiaalipalvelujen johtaja (3) Johanna Ylikoski, lastensuojelutyön päällikkö (3) Fredrik Lindström, talousjohtaja (4)</p> <p>S) sähköisesti 1) poissa 2) sähköisesti §:ssä 227 klo 15.32-15.55 3) paikalla §:ssä 227 klo 15.55-16.50 4) paikalla §:ssä 227 klo 16.50-17.06 5) poistui §:n 227 aikana klo 16.59 6) poistui §:n 248 käsittelyn aikana klo 18.43</p>	
ALLEKIRJOITUKSET	Kalle Leppikorpi puheenjohtaja	Minna Liikanen sihteeri
KÄSITELTÄVÄT ASIAT	§:t 225 - 248	
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS	§ 246 tarkastettiin 23.5.2022 kokouksessa, muu pöytäkirja Konsernipalvelut 30.5.2022	
Paikka ja aika Allekirjoitukset	Sirpa Viitanen	Jari Laihonen
PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ	Yleisessä tietoverkossa alkaen 31.5.2022	
Paikka ja aika		
Todistaa	Anne Lehtosola	

Pöytäkirjan otteen oikeaksi todistaa
SÄHKÖISESTI ALLEKIRJOITETTU

Lehtosola Anne, Toimistos sihteeri 24.5.2022

244 § Rauman kaupungin lausunto Satakunnan alueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen muuttamisesta

Kaupunginhallitus 244 § 23.5.2022

Liitteet Liite 1. Palvelutasoesitys 2021 - 2025**Asian esittely** Toimialajohtaja Tomi Suvanto, talousjohtaja Fredrik Lindström 19.5.2022:

Satakunnan pelastuslaitoksen johtokunta pyytää Rauman kaupungin lausuntoa Satakunnan alueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen muuttamisesta. Lounais-Suomen aluehallintovirasto on 18.11.2021 antanut päätöksen, jolla Satakunnan alueen pelastustoimi määrätään korjaamaan palvelutasossa havaittu huomattava epäkohta. Palvelutasopäätöksen muutosta on valmisteltu pelastuslaitoksen johtokunnan antamien linjausten mukaisesti ja pelastuslaitoksen johtokunta päätti 29.3.2022 kokouksessaan lähettää liitteenä olevan palvelutasopäätösesityksen lausunnolle (Liite 1. Palvelutasoesitys 2021 - 2025). Palvelutasopäätöksen muutosesitykset kohdistuvat sivuille 3, 13, 15 ja 16. Muutokset erottuvat liitteessä korostettuina.

Lausuntoa pyydetään 27.5.2022 mennessä

Talousohjaus on yhteistyössä kaupungin teknisen toimialajohdon kanssa valmistellut kaupungin lausuntoa. Valmistelussa on huomioitu Porin kaupungin kaupunginhallituksen kokouksessa 16.5.2022 käsiteltyä lausuntoa. Rauman kaupunki yhtyy Porin kaupungin, Satakunnan pelastuslaitoksen vastuukuntana, antamaan lausuntoon:

- Ensimmäinen muutosesitys koskee operatiivisen henkilöstön lisäystä aluehallintoviraston korjausmääräykseen liittyen. Muutos tarkoittaisi 34 uuden viran perustamista ja henkilön rekrytoimista. Muutosten henkilökustannuksiksi on arvioitu kaksi miljoonaa euroa vuodessa. Esitettyjen muutosten kustannusvaikutus kuntalaskutukseen on huomattavan suuri eli 9,1 prosenttia vuoden 2022 kuntien maksuosuudesta. Kuntien taloustilanne ei kestä nykyisessä taloustilanteessa tällaista panostusta.
- Toisessa esityksessä pelastusjohtajalle annettaisiin mahdollisuus poiketa pelastustoiminnan palvelutasosta, mikäli riittävää henkilöstä ei ole käytössä. Rauma jakaa Porin näkemyksen muutosesityksessä palvelutasopäätökseen kirjattavasta jo ajoittain korona pandemian takia vallinneesta tilanteesta. Lisäksi vahvistetaan toimintatapa siitä, miten tilanne käsitellään. Tämä muutos on hyvä ja lähentää pelastuslaitoksen toimintaa muihin tärkeisiin päivystysluonteisiin toimialoihin. Pakottavissa tilanteissa henkilöstön määrästä tulee voida joustaa.

Porin kaupunki on Satakunnan pelastuslaitoksen vastuukuntana valittanut Turun hallinto-oikeudelle Lounais-Suomen aluehallintoviraston korjausmääräyksestä. Rauman kaupunki yhtyy Porin kaupunginhallituksen näkemykseen siitä, että palvelutason muuttamisesta tulee tehdä lopullinen päätös vasta sen jälkeen, kun Turun hallinto-oikeus on käsitellyt kaupungin valituksen.

Rauman kaupunki yhtyy Porin kaupunginhallituksen näkemykseen, että

- Ensimmäisessä tulee odottaa Turun hallinto-oikeuden ratkaisua Porin kaupungin valitukseen. Pelastuslaitos on pyytänyt määräajan pidentämistä aluehallinnon päätöksessään asettamasta ajankohdasta.
- Mikäli ensin mainittu vaihtoehto ei ole mahdollinen, tulee muutosten kustannusvaikutukset pyrkiä minimoimaan ja rahoitus on haettava muista suunnitteluohjeissa mainitsemattomista toiminnoista.

Ehdotus Ehdotamme, että Rauman kaupunki antaa oheisen lausunnon Satakunnan alueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen muuttamisesta.**Päätösehdotus** Kaupunginjohtaja Poikela Esko:

Kaupunginhallitus päättää toimialajohtaja Suvannon ja talousjohtajan ehdotuksen mukaisesti.

Päätös Hyväksyttiin.

Päätöksen liitteet ja muut asiakirjat säilytetään Rauman kaupungin tehtäväluokituksen mukaisesti tästä päätöksestä ilmenevän RAUM-tunnuksen kohdalla.

Tiedoksi

Oikaisuvaatimusohje I Muutoksenhakukielto

Valmistelua tai täytäntöönpanoa koskeviin päätöksiin ei saa tehdä oikaisuvaatimuista eikä kunnallisvalitusta (Kuntalaki 136 §).

Palvelutasoesitys 2021 - 2025

Johtokunta 29.3.2022

Sisällysluettelo:

Palvelutasopäätös 2021 - 2025	1
1. Yleistä.....	1
1.1. Palvelutasopäätös ja sen valmistelu	1
1.2. Aiemman palvelutasopäätöksen arviointi.....	3
1.3. Uhkien ja riskien arviointi	4
1.4. Johtopäätös	5
2. Onnettomuuksien ehkäisy	5
2.1. Pelastustoimelle kuuluva ohjaus ja neuvonta.....	5
2.2. Pelastustoimelle kuuluva turvallisuusviestintä.....	6
2.3. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi.....	8
2.4. Palontutkinta	9
2.5. Valvontatoiminta	10
2.6. Nuohous.....	11
3. Pelastustoiminta	12
3.1. Varautuminen päivittäisiin tilanteisiin	12
3.2. Varautuminen häiriötilanteisiin	16
3.3. Poikkeusolot.....	17
3.4. Pelastustoimen ohjeet ja suunnitelmat.....	18
3.5. Öljyntorjunta.....	19
4. Muut tehtävät.....	20
4.1. Ensihoitopalvelut.....	20
4.2. Kansainvälinen toiminta	21
4.3. Alueellinen varautuminen.....	22
5. Kehittämissuunnitelma	23
6. Voimassaolo.....	25

Kehittämis- ja hallintoyksikkö			Valmistelu	29.3.2022	S01/Pekka Tähtinen
Numero			Tarkastus		
Revisio		Versio	1.2.	Hyväksyntä	
Tarkistus- ja muutoshistoria:					
Päiväys	Versio	Tekijä		Kuvaus	
29.3.2022	2.1.	Johtokunta, S01/Pekka Tähtinen		Tekstin tarkennus sivulle 15 kohtaan " Pelastuslaitoksen toimintavalmiuden ylläpito voi ..."	
23.3.2022	2.1.	S01/Pekka Tähtinen		Muutettu ja täydennetty johtokunnan 8.3. tekemien linjausten mukaan.	
19.1.2021	1..2.	Johtokunta		Päätös	

PALVELUTASOPÄÄTÖS 2021 - 2025

1. Yleistä

Pelastuslain (2011/379) 27 §:n mukaan alueen pelastustoimi vastaa pelastustoimen palvelutasosta ja pelastuslaitoksen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä muista tässä laissa sille säädettyistä tehtävistä.

Pelastuslaitoksen tulee lain mukaan huolehtia alueellaan:

1. pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;
2. pelastustoimen valvontatehtävistä;
3. väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;
4. pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Pelastuslaitos voi laissa säädettyjen tehtävien lisäksi:

1. suorittaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä, jos ensihoitopalvelun järjestämisestä yhteistoiminnassa alueen pelastustoimen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kesken on sovittu;
2. tukea pelastustoimen alueeseen kuuluvan kunnan valmiussuunnittelua, jos siitä on kunnan kanssa sovittu;
3. huolehtia muistakin muussa laissa alueen pelastustoimelle säädettyistä tehtävistä.

Pelastuslaitokselle lain mukaan kuuluvat tehtävät on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen. (2011/379, 28 §)

1.1. Palvelutasopäätös ja sen valmistelu

Palvelutasopäätös on alueen pelastustoimen päätös pelastustoimeen kuuluvien tehtävien järjestämisestä. Sisäministeriö voi asetuksellaan antaa tarkempia säännöksiä palvelutasopäätöksen sisällöstä ja rakenteesta. Palvelutasosta päättää alueen pelastustoimi kuntia kuultuaan. Aluehallintovirasto valvoo pelastustoimen palvelutasoa. (2011/379, 29 §)

Pelastuslain mukaan alueen pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Palvelutason määrittelyssä tulee huomioida lisäksi toiminta poikkeusoloissa. Palvelutasopäätöksessä tulee selvittää alueella esiintyvät uhat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit.

Riskien arvioinnin jälkeen tulee määritellä pelastuslaitoksen toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, sekä pelastuslaitoksen tuottamat palvelut ja niiden taso. Lisäksi palvelutasopäätökseen sisältyy suunnitelma palvelutason kehittamisestä. Palvelutasopäätös on voimassa määräajan. (2011/379, 28 - 29 §)

Satakunnan pelastuslaitoksen aiempi palvelutaso on laadittu vuosille 2014 - 2017, mutta käynnissä olleen alueuudistuksen johdosta palvelutasopäätöksen voimassaoloaika on jatkettu vuoden 2020 loppuun asti.

Tämä palvelutasopäätös noudattaa rakenteeltaan sisäministeriön antamaa ohjetta (SM018:00/2012) alueen palvelutasopäätöksen laadinnasta.

Palvelutasopäätöksen valmistelua ohjaa kansallinen pelastustoimen strategia, sekä pelastuslaitoksen omat strategiset linjaukset. Pelastuslaitoksen strategiassa (2020) on kolme painopistealuetta, joihin jokaiseen on määritelty viisi keskeistä tavoitetta. Nämä tavoitteet tullaan määrittämään mitattaviksi toimenpideohjelmiksi, joiden toteutumista seurataan pelastuslaitoksen johtoryhmässä ja työyksiköissä. Strategiaa tukevinä elementteinä ovat tiedolla johtaminen, tehtävien selkeys ja työhyvinvointi.

	Tiedolla johtaminen Tehtävien selkeys Työhyvinvointi				
PALVELUT	Riskikuvaa vastaava palveluverkko	Ketterä kehittäminen arjessa	Yhteisen työn kehittäminen	Onnettomuuksien ehkäisyn ja varautumisen painottaminen	Palveluiden saatavuuden varmistaminen ja sähköisten palveluiden kehittäminen
HENKILÖSTÖ	Jatkuva työhyvinvoinnin kehittäminen	Urapolkumallien vahvistaminen	Varmistetaan osaaminen ja vaadittava suorituskyky	Osallistaminen osaksi arkea	Terveenä kotiin
TALOUS	Suunniteltu seuranta, säännöllinen raportointi	Mahdollisimman hyvät palvelut annetussa raamissa	Ennakoinnin systemaattinen kehittäminen	Ulkopuolisten rahoituskanavien hyödyntäminen	Kustannustietoisuuden lisääminen jokaisella tasolla

Kuva 1. Satakunnan pelastuslaitoksen strategiset painopisteet

Palvelutasopäätöksen valmistelu käynnistettiin kesäkuussa johtoryhmän ja aluehallintoviraston tapaamisella, jossa keskusteltiin palvelutasopäätöksen valmistelun käynnistämisestä ja palvelutasopäätöksen sisällöstä. Tämän jälkeen käynnistettiin riskianalyysin päivitys, jonka osalta viimeiset muutokset tehdään, kun kuluvan vuoden onnettomuustilastot ovat käytettävissä. Varsinainen palvelutasopäätöksen valmistelu käynnistettiin ulkoisen selvityksen arviointiseminaarin jälkeen. Taulukossa 1 on esitetty palvelutasopäätöksen valmisteluajataulu ja valmistelun vastuhenkilöt.

Taulukko 1. Palvelutasopäätöksen aikataulu

Toimenpide	ajankohta	vastuuhenkilöt
Keskustelu palvelutason valmistelusta aluehallintoviraston kanssa	6/2020	Johtoryhmä
Riskiarvion laadinta	6/2020 -	Petri Ekberg
Ulkoisen selvityksen arviointiseminaari	9/2020	Pekka Tähtinen
Palvelutasopäätöksen luonnos	9/2020 -	Jyri Leppäkoski, Petri Ekberg, Mikko Puolitaival
Palvelusoesitys johtokuntaan	11/2020	Pekka Tähtinen
Kuntien kuuleminen ja aluehallintoviraston arvio	11/2020	Pekka Tähtinen
Palvelutasopäätös johtokunnassa	1/2021	Pekka Tähtinen
<u>Palvelutasopäätöksen muutosesitys johtokunnalle</u>	<u>3/2022</u>	<u>Pekka Tähtinen</u>
<u>Kuntien kuuleminen ja aluehallintoviraston arvio</u>	<u>3-5/2022</u>	<u>Pekka Tähtinen, Petri Ekberg</u>
<u>Palvelutason muutospäätös johtokunnassa</u>	<u>6/2022</u>	<u>Pekka Tähtinen</u>

1.2. Aiemman palvelutasopäätöksen arviointi

Pelastuslaitoksen aiemmasta palvelutasosta päätettiin alun perin vuosien 2014 - 2017 ajaksi. Päätöksen voimassaoloa on jatkettu Sipilän hallituksen kaatuneen maakuntaudistuksen vuoksi. Päätöksen mukainen konkreettinen palvelutaso on toteutunut eräitä onnettomuuksien ehkäisyn tavoitteita lukuun ottamatta.

Aiemman palvelutasopäätöksen mukaan kehittämisen painopiste on ollut oman organisaation toiminnassa ja palveluissa sekä toiminnallisessa ja taloudellisessa tehokkuudessa. Päätökseen kirjattuja kehittämishankkeita ovat olleet mm.:

- Linja-matriisiorganisaation toimivuuden, erityisesti johtamisen ja esimiestyön, kehittäminen
- Onnettomuuksien ehkäisytyöhön tarvittavan osaamisen ja asiakaslähtöisten toimintamuotojen kehittäminen
- Ikääntyvän palohenkilöstön työuran ja työpanoksen hyödyntämisen kehittäminen
- Pelastustoimen merellisen toiminnan kehittäminen

Linja-matriisiorganisaation toimivuutta, johtamista ja esimiestyötä on kehitetty monin tavoin ohjeistusta ja toimintamalleja kehittämällä sekä hyödyntämällä osa-alueen koulutustilaisuuksia. Onnettomuuksien ehkäisytyön osaamista on kehitetty muun muassa rekrytoimalla tarvittavaa osaamista ja kehittämällä asiakaslähtöisiä toimintamuotoja muun muassa asiakkaiden omavalvontamallin avulla. Ikääntyvän palohenkilöstön

työuran ja työpanoksen hyödyntämisen kehittämiseksi on panostettu fyysisen toimintakyvyn arviointiin sekä urapolkumallien luomiseen ja vakiinnuttamiseen. Merellistä toimintaa on kehitetty muun muassa hankkimalla kaksi öljyntorjunta-alusta, näihin kytkeytyvillä ja muilla kehittämishankkeilla.

Aiemmassa palvelutasopäätöksessä kehittämishankkeisiin arvioitiin käytettävän 0,5 henkilötyövuotta. Arvion mukaan tämä on ylittynyt reippaasti.

1.3. Uhkien ja riskien arviointi

Uhkien ja riskien arviointityö on perusta palvelutasopäätöksen valmistelulle. Satakunnan pelastuslaitoksen riskianalyysi on erillinen asiakirja, jossa on kuvattu pelastuslaitoksen toimintaympäristö ja arvioitu siinä tapahtuvia muutoksia ja niiden vaikutuksia pelastuslaitoksen toimintaan. Riskianalyysi on laadittu vuonna 2020. Riskianalyysin taustalla on kansallinen riskiarvio (2018) sekä Satakunnan alueellinen riskiarvio (2018). Näiden lisäksi riskiarviossa on esitetty valtakunnalliseen ruutuaineistoon perustuvat riskiruudut, jotka ohjaavat toimintavalmiuden suunnittelua.

Pelastuslaitoksen toiminta- ja riskiympäristössä tapahtuvat muutokset voidaan kiteyttää seuraavasti:

1. Maakunnan väestömäärä supistuu ja samalla ikääntyy. Väestö myös keskittyy taajamiin, jolloin haasteeksi muodostuu erityisesti haja-asutusalueiden pelastuspalveluiden tuottaminen.
2. Maakunnan teollisuus säilyy monipuolisena ja kiertotalouden myötä maakuntaan on tulossa myös uusia teollisuuden aloja hyödyntämään erityisesti prosessiteollisuuden sivuvirtoja.
3. Ilmastomuutoksen seurauksena maakunnassa koetaan aiempaa useammin sään ääri-ilmiöiden vaikutuksia. Myös vesistötulvien todennäköisyys kasvaa. Nämä lisäävät tarvetta varautumisen kehittämiseen niin pelastuslaitoksen sisällä kuin maakunnan eri toimijoiden välillä.

Riskianalyysissä on tunnistettu uhkat ja riskit, sekä arvioitu niiden todennäköisyyttä ja vaikutuksia. Todennäköisyyden arvioinnissa on siirrytty numeraalista arvioinnista todennäköisyyden muutosta kuvaavaan esitystapaan. Samoin vaikutusten arviointia on yksinkertaistettu kohdistamalla arviointi kuuteen eri näkökulmaan, sekä arvioimalla onko vaikutus välitön vai välillinen. Tunnistetut uhkat ja riskit on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Tunnistetut riskit ja niiden vaikutukset

Uhkamalli/ häiriötilanne	Todennäköisyys	Uhkamallin/ häiriötilanteen vaikutusten arviointi					
		Johtaminen	Sisäinen turvallisuus	Alueen talous ja infrastruktuuri	Väestön toimintakyky ja palvelut	Henkinen kriisinkestävyys	Henkilövahingot
Epidemia	–	**	**	***	***	**	**
Sään ääri-ilmiö	↑	**	**	**	**	**	**
Vesistö- tai hulevesitulva	↑	*	**	**	**	**	*
Ympäristöonnettomuus maatai merialueella	–	*	*	**	*	*	*
Kemikaaliteollisuuden suuronnettomuus	–	*	*	***	***	**	***
Tulipalo alueellisesti merkittävässä kohteessa	–	*	*	***	***	**	***
Vakava liikenneonnettomuus	–	*	*	*	*	**	***
Sähkön saannin suurhäiriö	–	***	***	***	***	***	**
Laaja metsäpalo	↑	*	*	*	*	*	*
Vakava henkilöjoukkoon kohdennettu väkivallan teko	–	*	**	*	*	**	***
Isojen joukkojen väkivaltainen liikehdintä	–	**	***	**	**	***	**
Informaatiovaikuttaminen	↑	**	***	**	**	***	**
Laajamittainen maahantulo	↑	**	***	**	**	**	*
Ydinvoimalaitosonnettomuus alueella	–	***	***	***	***	***	**
Polttoaineiden saannin vakavat häiriöt	–	*	**	***	**	***	*
Viestintäverkkojen ja -palveluiden vakavat häiriöt	↑	***	**	**	***	***	**
Vesihuollon häiriöt	↑	*	**	***	***	***	**

1.4. Johtopäätös

Pelastustoimen toimintaympäristö ei Satakunnassa ole merkittävästi muuttunut aiemman palvelutasopäätöksen aikana, mikäli kuntien talouden heikentymistä ei oteta huomioon. Satakunnan riskiympäristössä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia eikä niitä ole näköpiirissä siinä määrin, että ne vaikuttaisivat pelastuslaitoksen palvelutasoon ja -tuotantoon.

Pelastuslaitoksessa suunnittelun, raportoinnin ja tietojohtamisen rooli, merkitys ja resurssitarve on kasvanut ja kasvaa edelleen sekä määrällisesti että laadullisesti.

2. Onnettomuuksien ehkäisy

2.1. Pelastustoimelle kuuluva ohjaus ja neuvonta

Pelastuslain 27 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta ja neuvonnasta. Ohjauksen ja neuvonnan tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa.

Ohjausta ja neuvontaa kohdennetaan erityisesti pelastuslain 2 ja 3 luvuissa säädettyihin asioihin, vaarallisten kemikaalien käyttöön ja varastointiin liittyviin asioihin sekä rakentamisen turvallisuuteen.

Yleiseen ohjaukseen ja neuvontaan osallistuu koko henkilöstö osana omia työtehtäviään. Erityistä asiantuntemusta vaativaa ohjausta ja neu-

vontaa varten (kemikaaliturvallisuus, rakentamisen ohjaus, yleisötilaisuudet, riskiasunnot, jne.) on erikseen nimetyt viranhaltijat tai tiimit. Suorana asiakaspalveluna toteutettavan ohjauksen lisäksi järjestetään teematilaisuuksia ja yksittäistä ohjausta tarpeen mukaan. Viranomaisten ja muiden tahojen kanssa tehtävästä yhteistyöstä on kirjoitettu tarkemmin luvussa 2.3.

Osa ohjauksesta on tarkoituksenmukaista toteuttaa muun toiminnan, esimerkiksi valvonnan yhteydessä tai turvallisuusviestinnän keinoin. Pelastuslaitos ylläpitää verkkosivuillaan monipuolisesti turvallisuusaiheista ohjeistusta ja viestii eri aiheista säännöllisesti myös sosiaalisen median kanavia käyttäen.

Arviolta ohjaukseen ja neuvontaan käytetään yhteensä viisi henkilötyövuotta vuodessa.

Päätös:

- Pelastuslaitos ohjaa ja neuvoo pelastussuunnitelmien laadintaa valvontatoiminnan yhteydessä sekä asiakaspalvelun keinoin.
- Pelastuslaitos arvioi yleisötapahtumien pelastussuunnitelmat ja antaa niistä asiakkaille palautteen. Arvioinnin yhteydessä pelastuslaitos tekee päätöksen palotarkastuksen tarpeesta.
- Sähköisten palveluiden sisällöt pidetään ajan tasalla ja palveluita kehitetään siten, että asiakas voi saada ohjausta ja neuvontaa ajasta ja paikasta riippumatta.
- Kehitetään viranomaisohjaukseen ja asiantuntijatoimintaan soveltuvia mittareita.

2.2. Pelastustoimelle kuuluva turvallisuusviestintä

Pelastuslain 27 § on säädetty perusta pelastuslaitoksen turvallisuusviestintyölle. Turvallisuusviestintä on valvonnan, ohjauksen ja neuvonnan ohella yksi keinoista, jolla tuetaan eri tahoja laissa säädettyjen velvoitteiden noudattamisessa. Myös turvallisuusviestinnän tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa.

Keskeisimmät valtakunnalliset tavoitteet turvallisuusviestintätyöhön on määritelty onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelmassa, joka on 1.1.2020 tullut voimaan. Toimintaohjelma ohjaa keskittymään neljään muutokseen, jotka ovat: turvallisuuden kokemuksen vahvistuminen, aktiivisen toimijuuden lisääntyminen, palvelujen saatavuuden varmistuminen ja yhteisen työn rakentuminen.

Edellä mainitut muutokset toteutetaan niihin liittyviin ilmiöihin vaikuttamalla. Toimintaohjelmassa tarkemmin kuvaillut vaikuttavuustavoitteet muodostavat turvallisuusviestintätyön painopisteet. Pelastuslaitos laatii vuosittain turvallisuusviestintäsuunnitelman, jossa riskianalyysiin ja maakunnalliseen turvallisuuden tilannekuvaan perustuen määritellään,

miten esitettyjä tavoitteita painotetaan ja mitä keinoja turvallisuusviestintätyössä hyödynnetään. Läpileikkaavina ja palvelutasopäätöskauden vaikuttavina toiminnan peruspilareina ovat kuitenkin:

- Turvallisuusviestintätyön painottaminen lapsiin- ja nuoriin
- Sidosryhmätyön ja yhteistyön hyödyntäminen ja kehittäminen
- Sähköisten palveluiden hyödyntäminen ja kehittäminen

Pelastuslaitos hyödyntää turvallisuusviestinnän keinoja, jotka houkuttelevat kohderyhmiä osallistumaan ja joiden avulla saadaan mahdollisimman tehokkaasti kehitettyä ihmisten tietoja, taitoja ja asenteita. Turvallisuusviestintää kehitetään jatkuvasti kokemusten, palautteen ja tutkimustiedon perusteella. Vakiintuneita turvallisuusviestinnän toimintamuotoja ovat:

- Yleisötapahtumat (turvallisuusviestintätapahtumat, messut, jne.)
- Turvallisuuskoulutus ja -neuvonta (alkusammutuskoulutukset, oppitunnit, neuvonta valvontakäynneillä, jne.)
- Mediaviestintä (mediayhteistyö, sosiaalinen media, nettisivut, jne.)

Turvallisuusviestinnän toteutumista on perinteisesti mitattu määrällisin mittarein (suoritteet ja tavoitetut henkilöt). Palvelutasopäätöskauden aikana mittaamista kehitetään niin, että vaiheittain voidaan siirtyä vaikuttavuustavoitteiden toteutumisen ja toiminnan vaikuttavuuden mittaamiseen. Tavoitteiden toteutumista seuraavat pelastuslaitoksen työnjaon mukaisesti riskienhallintapäällikkö sekä aluepalopäälliköt.

Turvallisuusviestintätoimintaan käytetään koko pelastuslaitoksen henkilöstöä, sopimuspalokuntia ja muita yhteistyökumppaneita. Arviolta työhän käytetään viisi henkilötyövuotta vuodessa. Turvallisuusviestintätyön tehokas ja vaikuttava toteutuminen edellyttää riittävien resurssien varmistamista. Tavoitteena on yhden päätoimisen tehtävän perustaminen viestinnän/turvallisuusviestinnän tehtävien hoitamiseen.

Päätös:

- Pelastuslaitokselle laaditaan vuosittain turvallisuusviestintäsuunnitelma. Suunnitelma pohjautuu onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelmassa esitettyihin tavoitteisiin sekä riskianalyysiin ja ajankohittaiseen tilannekuvaan.
- Pelastuslaitos jatkaa ja kehittää sosiaalisen median palveluiden tuottamista.
- Turvallisuusviestinnän toteutuminen raportoidaan säännöllisesti toiminnan ja talouden seurannan yhteydessä.
- Turvallisuusviestintätyön keskeisenä kohderyhmänä on lapset- ja nuoret (jokainen tavoitetaan 4 kertaa ennen 25 ikävuotta).
- Osallistutaan valtakunnallisiin turvallisuuskampanjoihin: paloturvallisuusviikko ja 112-päivä. Lisäksi osallistutaan mahdollisuuksien mukaan maakunnan alueen yleisötapahtumiin.
- Osallistutaan pelastuslaitosten kumppanuusverkoston yhteiseen onnettomuuksien ehkäisyn kehittämistyöhön.

2.3. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi

Onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi pelastuslaitos toimii läheisessä yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa sekä osallistuu paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön. Keskeinen säädösperuste tälle yhteistyölle on pelastuslaissa (erityisesti 42 § ja 43 §), pelastustoimen strategiassa sekä onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelmassa.

Pelastusviranomaisilla on muiden viranomaisten työtä tukeva asiantuntijarooli. Viranomaisten välisiä yhteistyömuotoja ovat muun muassa lausuntomenettelyt, asiantuntijatarkastukset, yhteistarkastukset, yhteiskoulutukset, neuvottelut, viestintäyhteistyö ja turvallisuusviestintätilaisuudet. Keskeisiä yhteistyöviranomaisia ovat kuntien kaavoitus-, rakennusvalvonta-, ympäristö-, sosiaali- ja ympäristöterveysviranomaiset, ensihoidosta vastaavat viranomaiset, aluehallintoviranomainen (AVI), elinkeino-, liikenne- ja ympäristöviranomaiset (ELY), poliisi, rajavartiolaitos ja turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes). Yhteistyötä tehdään myös muun muassa nuohoojien, paloilmoittimien ja sammutuslaitteistojen tarkastuslaitosten, öljysäiliötarkastajien ja öljylämmitysliikkeiden asennusliikkeiden kanssa.

Palvelutasopäätöskaudella yhteistyötahoja onnettomuuksien ehkäisemiseksi pyritään löytämään lisää. Onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelman tavoitteiden toteuttaminen edellyttää merkittävää panostusta sidosryhmätyöhön ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Ohjelmassa keskeisinä yhteistyön kehittämisen tahoina nostetaan etsivän työn toimijat, koteihin palveluita tuottavat tahot, järjestöt sekä teollisuus- ja elinkeinoelämä. Jo aiemmin käynnistynyttä yhteistyötä tutkimus- ja oppilaitosten kanssa syvennetään entisestään. Yhteisten hankkeiden tavoitteena on erityisesti tutkimustiedon tuottaminen onnettomuuksien ehkäisytöiden toteuttamisen ja kehittämisen perustaksi. Pelastuslaitos osallistuu myös pelastuslaitosten kumppanuusverkoston onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvien työryhmien ja asiantuntijaryhmien toimintaan.

Pelastuslaitos huomioi pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelman mukaisesti, että yhteisen työn mahdollistaminen edellyttää yhteisen ymmärryksen luomista, yhteisistä tavoitteista sopimista ja tavoitteellista yhteistä työtä. Yhteistyötä kehitetään niin, että se on tavoitteellista, suunnitelmallista ja johdettua. Onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvä yhteistyö on tarkemmin kuvattu valvontasuunnitelmassa ja turvallisuusviestinnän suunnitelmassa.

Yhteistyöhön käytettävän työajan arvioiminen on haastavaa. Jos yhteistyön tarkastelu rajataan koskemaan lausuntomenettelyjä, asiantuntijatarkastuksia, yhteistarkastuksia, tutkimus- ja kehittämishankkeita sekä kumppanuusverkostoyhteistyötä muodostuu käytettäväksi noin kolme henkilötyövuotta vuodessa. Normiohjauksen edellyttäessä panostuksia yhteistyöhön, on aktiivisesti seurattava, että toimintaan käytettävät henkilöresurssit riittävät.

Päätös:

- Pelastuslaitos ylläpitää ja kehittää yhteistyötä eri viranomaisten, asiantuntijaverkostojen ja sidosryhmien kanssa.
- Pelastuslaitos osallistuu rakentamisen ohjaukseen ja toimii paloturvallisuuden asiantuntijana siltä osin, kuin kunnan rakennusvalvonnan kanssa on sovittu.

2.4. Palontutkinta

Pelastuslain 41 §:n mukaan pelastuslaitoksen on suoritettava palontutkinta. Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissy ja selvitetään tarvittavassa laajuudessa palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja vahinkojen laajuuteen vaikuttaneet tekijät sekä pelastustoiminnan kulku. Selvityksen laajuuteen vaikuttaa erityisesti palon seurausten vakavuus.

Satakunnan pelastuslaitos noudattaa pelastuslaitosten kumppanuusverkoston määrittämää kolmiportaista tutkinnan tasojen protokollaa. Suoritettavan tutkinnan on vastattava kullekin tasolle määritellyjä vähimmäisvaatimuksia.

Taso 1 on palontutkinnan perustaso, joka suoritetaan jokaisesta tulipalosta. Tämän tason palontutkinnasta vastaa pelastustoiminnan johtaja. Taso 2 on pelastuslaitoksen palontutkinnan laajempi taso. Tämän tason palontutkinnan suorittaa tehtävään koulutettu pelastuslaitoksen palontutkija. Tason tutkinnan kriteerit on ohjeistettu erikseen ja ne noudattavat pelastuslaitosten kumppanuusverkoston linjauksia. Taso 3 on palontutkinnan laajin taso, joka suoritetaan tarpeen vaatiessa erityisen merkittävistä tapauksista tai osana muuta tutkintaa.

Pelastuslaitoksella palontutkintaa tehdään muiden toimien ohessa. Laitoksen palontutkinnan tavoitteena on suorittaa laissa ja ohjeistuksissa säädetyt palontutkintaa koskevat tehtävät määrällisesti, ammattitaitoisesti ja samalla jatkuvasti parantaa palontutkinnan laatua. Tässä keskeiset osatekijät ovat palontutkinnan asema ja rooli osana pelastuslaitosten normaalia toimintaa sekä riittävien resurssien varaaminen tutkintaa suorittaville henkilöille.

Pelastuslaitoksella on koulutettua 4 - 6 nimettyä palontutkijaa, jotka muodostavat palontutkintaryhmän. Palontutkintaryhmään nimettävillä henkilöillä on määritelty osaamisvaatimus ja heidät nimetään erikseen. Palontutkintaryhmälle on nimetty vastuuhenkilö 30 % työajalla. Palontutkintaryhmän vetäjällä tulee olla osaamista tutkintatoiminnan johtamisesta ja lisäarvon tuottamisesta palontutkinnasta saatavaa tietoa hyödyntämällä.

Pelastuslaitoksen palontutkijoiden tehtäväkenttään kuuluu palontutkintojen lisäksi Pronto-tietojen luovutus sekä palontutkinnan maakunnan päätoimiselle ja sopimuspalokuntien henkilöstölle.

Palontutkinnasta on laadittu yhteistoimintasopimukset Lounais-Suomen poliisilaitoksen ja Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kanssa. Yhteistoimintaa pyritään jatkuvasti kehittämään.

Pelastuslaitos osallistuu pelastuslaitosten kumppanuusverkoston laatiimiin valtakunnallisiin tutkintateemoihin. Lisäksi pelastuslaitoksella on käytössä oma teema pelastustoiminnan kulun selvittämiseen liittyen. Teemojen tutkintakriteerit on määritelty erillisinä ohjeistuksina.

Päätös:

- Tason 1 palontutkinta suoritetaan jokaisesta pelastuslaitoksen tehtäväksi tulleesta tulipalosta. Tutkinnan tekemisen vastuu on pelastustoiminnan johtajalla.
- Tasojen 2 ja 3 tutkinnot suoritavat siihen erikseen koulutettu Satakunnan pelastuslaitoksen nimetty palontutkija.
- Pelastuslaitoksessa on palvelutasopäätöskaudella minimissään neljä koulutettua palontutkijaa.

2.5. Valvontatoiminta

Pelastuslaitoksella on pelastuslain (27 §, 78 §) mukainen velvoite valvoa alueellaan pelastuslain mukaisia jokaiselle asetettujen velvollisuuksien sekä toiminnanharjoittajalle ja rakennuksen omistajalle ja haltijalle asetettujen velvoitteiden toteutumista ja noudattamista. Valvontavelvoitteita pelastusviranomaisille tulee myös mm. kemikaaliturvallisuuslaista (Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 390/2005).

Valvonnalla pyritään parantamaan ihmisten turvallisuutta, vähentämään onnettomuuksia ja lisäämään ihmisten kykyä toimia onnettomuustilanteissa. Pelastusviranomaisen suorittaman valvonnan painopisteenä on pelastuslain mukaisesti tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisyminen sekä rakennusten käytönaikaisesta poistumisturvallisuudesta ja pelastustoiminnan edellytysten turvaamisesta huolehtiminen. Osa valvonnasta on etukäteen suunniteltua valvontaa (määräaikaiset tarkastukset), ja osa valvonnasta käynnistyy asiakkaan tekemästä ilmoituksesta (esimerkiksi yleisötilaisuutta varten laaditusta pelastussuunnitelmasta).

Pelastuslain mukaisesti valvonnan tulee kohdistua velvoitteiden noudattamiseen ja toiminnoista aiheutuviin riskeihin. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitos tekee palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä. Valvontatehtävän toteuttaminen yksittäisessä kohteessa voi sisältää useita eri toimenpiteitä esimerkiksi valvontakäyntejä, asiakirjavalvontaa, poistumisturvallisuusselvitysten arviointia sekä neuvontaa ja turvallisuusviestintää. Onnettomuuden ehkäisyn työmuotoja on tarkasteltu aiemmin erillisinä toimintoina. Onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelma kannustaa viranomaissanktioiden sijasta muuttamaan ihmisten käyttäytymistä, mikä mahdollistaa yhteisöjen turvallisuuskulttuurin kehittymisen. Jatkossa on pyrittävä siihen, että ihminen ja yhteisö kohdataan kokonaisvaltaisella onnettomuuksien ehkäisytoiminnalla,

jossa tuetaan omatoimisen kyvykkyyden kehittymistä ja tarvittaessa puututaan selkeisiin lainsäädännön rikkeisiin.

Pelastuslaitos laatii valvontatehtävien toteuttamiseksi vuosittain valvontasuunnitelman pelastuslain 79 §:n mukaisesti. Valvontasuunnitelmassa määritetään palotarkastettavat kohteet ja muut valvontatoimenpiteet paikallisten olosuhteiden ja alueella esiintyvien riskien perusteella. Keskeiset käytettävät valvontatoimenpiteet kuvataan valvontasuunnitelmassa (palotarkastus, itsearviointi, asiakirjavalvonta, kemikaalivalvonta, muu valvonta, yhteistyö muiden viranomaisten kanssa yms.).

Nykyisessä toimintaympäristössä valvontatoiminnan vaatimusten voidaan odottaa nousevan entisestään mm. asiakasvaatimusten nousun, lisääntyvän viranomaisyhteistyön sekä valvontamenetelmien kehittymisen johdosta. Valvontaan kohdistuukin kasvavaa resursointitarvetta. Määräaikaisten kohteiden valvontaan, ennakoimattomaan valvontaan sekä kemikaalivalvontaan tarvitaan arviolta kymmenen henkilötyövuotta vuodessa. Valvontatyön edellyttämä henkilöstöresurssi pyritään varmistamaan henkilöstön keskinäistä työnjakoa muuttamalla sekä tarvittaessa päätoimisen valvontahenkilöstön määrän lisäämällä.

Päätös:

- Pelastuslaitokselle laaditaan vuosittain valvontasuunnitelma, jossa määritellään vuositavoitteet ja painopisteet.
- Valvonnan suunnittelussa painotetaan riskiperustaisuutta.
- Valvontatehtäviin käytetään valmiudet omaavia palomiehiä, ylipalomiehiä, paloiesimiehiä, palomestareita, palotarkastajia sekä vastavissa ja muissa soveltuvissa tehtävissä toimivia pelastusviranomaisiksi nimettyjä henkilöitä.
- Valvontatyötä tekevän henkilöstön osaamiseen kiinnitetään erityistä huomiota.
- Valvontasuunnitelman mukaiset määräväleihin suoritettavat valvontatehtävät toteutetaan vuosittain 100 %:sti.
- Pelastuslaitos valvoo vuosittain 10 % asuinrakennusten rakennuskannasta.
- Pelastuslaitos huolehtii antamiensa määräysten jälkivalvonnasta tarvittaessa hallinnollisia pakkokeinoja käyttäen.
- Pelastuslaitos kerää yritysten ja laitosten valvonnasta asiakaspalautetta.
- Kehitetään ja otetaan käyttöön sähköisiä palveluita, mm. kehitteillä oleva onnettomuuksien ehkäisyn kansallinen sovellus. Osallistutaan pelastuslaitosten kumppanuusverkoston yhteiseen onnettomuuksien ehkäisyn kehittämistyöhön.

2.6. Nuohous

Pelastuslain muutoksella (laki pelastuslain muuttamisesta 1078/2018) poistettiin pelastuslaitoksilta nuohouksen järjestämisvastuu 1.1.2019 alkaen, jolloin Satakunnassa nuohouspalvelut avautuivat kilpailulle. Pelastuslaitoksella on kuitenkin edelleen vastuu valvoa rakennuksen nuohouksen suorittamista. Asiaa valvotaan paloturvallisuuden itsearvioinnin

yhteydessä. Nuohoojat myös ilmoittavat havaitsemistaan turvallisuuden vaarantavista vioista ja puutteista pelastuslaitokselle. Lisäksi pelastuslaitoksella seurataan tulisijoihin ja hormipaloihin liittyvää onnettomuuskehitystä.

Päätös:

- Nuohoustyötä ja sen toteutumista valvotaan palotarkastuskäynteillä, paloturvallisuuden itsearviointimenetelmällä sekä tarvittaessa erillisin toimenpitein.
- Pelastuslaitos kutsuu alueen nuohoustoimijat tarvittaessa yhteisiin keskustelu- ja koulutustilaisuuksiin.

3. Pelastustoiminta

Pelastustoimintaan kuuluu pelastuslain 32 §:n mukaan hälytysten vastaanottaminen; väestön varoittaminen; uhkaavan onnettomuuden torjuminen; onnettomuuden uhrien ja vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen ja pelastaminen; tulipalojen sammuttaminen ja vahinkojen rajoittaminen sekä edellä mainittuihin tehtäviin liittyvät johtamis-, viestintä-, huolto- ja muut tukitoiminnot. Alueen pelastustoimi ja pelastuslaitos varautuvat hoitamaan tehtävänsä päivittäisissä tilanteissa, normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa. Pelastustoiminnan tulee olla nopeaa, tehokasta ja turvallista päivittäisissä onnettomuuksissa sekä suuronnettomuuksissa.

Pelastustoiminnan toimintavalmius tuotetaan pelastuslain edellä olevan lainauksen ja muiden valtakunnallisten normien mukaisesti. Toimintavalmius pystytään pitämään yllä ennakoitavissa olevissa vaativissa tilanteissa, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Pelastustoiminnan toimintavalmius koostuu päätoimisesta ja sopimuspalokuntien henkilöstöstä, kalustosta ja varusteista, johtamisjärjestelmistä sekä tukitoiminnoista. Pelastustoiminnan resurssit on hajasijoitettu eri puolille maakuntaa toimintavalmiusajan minimoimiseksi.

3.1. Varautuminen päivittäisiin tilanteisiin

Pelastustoiminnot resurssit ja niiden tuottama palvelu on mitoitettu ja sijoitettu vastaamaan eri alueiden riskejä ja onnettomuusuhkia. Pelastustoiminnan palvelutaso perustuu kansalliseen riskienarviointijärjestelmään Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen (SM 21/2012) mukaisesti. Maakunta on jaettu 1 km * 1 km ruutuihin, joihin on määritelty riskiluokka kohdassa 1.3. Uhkien ja riskien arviointi mukaisesti. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden keskeinen kriteeri on toimintavalmiusaika, jonka sisältöä kuvataan Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa (SM 21/2012). Pelastuslaitoksen näkökulmasta keskeinen on aika, joka alkaa pelastuslaitoksen saadessa hälytyksen ja päättyy, kun ensimmäisen yksikkö on kohteessa. Muita käytettäviä toimintavalmiuden mittareita ovat pelastusryhmän, -joukkueen ja pelastustoiminnan johtajan toimintavalmiusajat sekä eri tavoin määräytyvä avun-

saantiaika. Toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaan toimintavalmius koostuu viidestä osatekijästä: henkilöstön määrästä ja laadusta; kaluston määrästä ja laadusta; ennakkoon laadituista toiminnallisista suunnitelmista; johtamisen organisoinnista sekä toimintavalmiusajasta.

Pelastustoiminnan muodostelmia ovat yksikkö, pelastusryhmä, pelastusjoukkue, pelastuskomppania ja pelastusyhtymä. Nämä muodostelmat koostuvat henkilöstöstä, johtajasta sekä onnettomuuden edellyttämästä ajoneuvoista ja kalustosta. Satakunnassa muodostelmat kasvavat onnettomuustilanteen vaatimusten mukaisesti ja hälytysohjeen mukaisesti lähin pelastustoimen yksikkö hälytetään kulloisellekin tehtävälle.

Pelastuslaitoksessa on noin 160 pelastustoiminnan henkilöä eri puolilla maakunnan aluetta. Näistä neljäsosa on vuorollaan välittömässä valmiudessa ja muut voidaan kutsua "vapaavuorosta" työtehtäviin. Lisäksi pelastustoimintaan käytetään 49:n sopimuspalokunnan henkilöstä. Sopimuspalokuntien hälytysosastoihin kuuluu noin 850 palokuntalaista, jotka huolehtivat sopimusten mukaisesti erilaisista pelastustoimen tehtävistä.

Aluehallintoviraston korjausmääräykseen (PRiDno-2021-2461) ja johtokunnan tekemään linjaukseen perustuen pelastuslaitos ylläpitää Pelastuslaitos-ylläpitää välitöntä pelastustoiminnan valmiutta ympärivuorokauden vähintään seuraavasti (suluissa aiempi valmius):

- Kanta-Pori 1+4	- Ulvila <u>1+3</u> (0+2)
- Rauma 1+4	- Harjavalta <u>1+3</u> (0+2)
- Meri-Pori <u>1+3</u> (0+3)	- Huittinen <u>1+3</u> (1/0+3)
- Kankaanpää <u>1+3</u> (0+3)	- (Tilannekeskus 0+1)

Muutoksen toteuttaminen edellyttää 24:n paloasimiehen ja 10:n palomiehen rekrytointia.

~~Huittisissa on paloasimies yleistyöajassa eli välittömässä valmiudessa arkipäivisin päivääkaan.~~

~~Pelastuslaitos ylläpitää 0+3 ja 0+2 vahvuisia yksiköitä taatakseen ensimmäisen yksikön hyvän toimintavalmiusajan kustannustehokkaasti maakunnan eri osissa. Kokemusten mukaan yksikkö suoriutuu tällä vahvuudella valtaosasta pelastustoiminnan tehtävistä ja merkittävässä osassa niistä, joista se ei selviydy, merkittävästi suurempikin vahvuus on kokemusten mukaan riittämätön.~~

Välittömässä valmiudessa oleva henkilöstö toimii paloasemilla olevien kaikkien ajoneuvojen ja vastaavien käyttäjinä synergiaperiaatetta noudattaen. Pelastusyksiköiden lisäksi näitä synergiayksiköitä ovat mm. Kankaanpään ja Huittisten paloasemien puomitikasyksiköt, Kanta-Porin ja Rauman vesisukellusyksiköt, eri paloasemille sijoitetut kalustoautot ja -yksiköt, veneet ja alukset, mönkijät, jne., jolloin nämä yksiköt kuuluvat välittömän valmiuden piiriin. Lisäksi Meri-Porin "kolmas" pelastustoimintahenkilö toimii synergiassa aseman ambulanssissa 8 - 22 välisenä aikana jokaisena päivänä.

Käytetyin synergiamuoto on kaikkien välittömässä valmiudessa olevien pelastusyksiköiden ensivastekäyttö.

Pelastuslaitos on sopinut pelastustoimen palveluiden tuottamisesta 49:n palokunnan kanssa:

- Ahlaisten VPK	- Lassilan VPK
- Euran VPK	- Lapin VPK
- Eurajoen VPK	- Lavian VPK
- Harjavallan VPK	- Luvian VPK
- Hinnerjoen VPK	- Länsi-Euran VPK
- Honkajoen VPK	- Merikarvian VPK
- Honkilahden VPK	- Nakkilan VPK
- Huhtamon VPK	- Noormarkun VPK
- Huittisten VPK	- Panelian VPK
- Jämijärven VPK	- Pihlavan VPK
- Kaasmarkun VPK	- Pomarkun VPK
- Kairilan VPK	- Porin VPK
- Kankaanpään VPK	- Preiviikin VPK
- Karvian VPK	- Rauman VPK
- Kauttuan tehtaiden VPK	- Reposaaren VPK
- Kouvatsan VPK	- Risten VPK
- Kiukaisten VPK	- Siikaisten VPK
- Kodisjoen VPK	- Suttilan VPK
- Kokemäen VPK	- Säkyylän VPK
- Kuivalahden VPK	- Tuiskulan VPK
- Kukonharjan VPK	- Ulvilan VPK
- Kullaan VPK	- Uudenkoiviston VPK
- Kuurolan VPK	- Vampulan VPK
- Köyliön VPK	- Vuorenmaan VPK
- Köyliön läntinen VPK	

Palokuntasopimusten mukainen lähtövahvuus on yhteensä 60 yksikönjohtajaa ja 185 miehistöjäsentä.

Sopimuspalokunnilla ei ole lähtöaikatavoitetta, koska ne lähtevät niin nopeasti kuin kykenevät. Sopimuspalokuntien lähtöaikoja on seurattu Satakunnassa vuonna 2020 ja keskimäärin ne lähtevät 6 - 7 minuutissa hälytyksen saatuaan (Pronto).

Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen. Pienissä, yksikön tai pelastusryhmän tilanteissa pelastustoimintaa tilannepaikalla johtaa yleensä tehtävään määrätty yksikönjohtaja (tilannepaikan johtaja) pelastustoiminnan johtajan alaisuudessa. Pelastusryhmää suuremmissa onnettomuustilanteissa pelastustoimintaa johtaa päivystävä palomestari. Satakunnassa on yhteensä kolme päivystävää palomestaria Kanta-Porin, Euran ja Kankaanpään paloasemilla. Pelastuskomppanian ja pelastusyhtymän johtaminen perustuvat päivystäviin palomestareihin sekä vapaalta hälytettäviin palopäällystö- ja muihin henkilöihin. Näitä muodostelmia varten Satakunnassa ei ole valmiudessa tai varallaolossa henkilöstöä.

Pelastuslaitos ylläpitää ympäri vuorokauden tilannekeskusta, joka ylläpitää tilannekuvaa pelastustoiminnan valmiudesta ja tehtävistä, avustaa pelastustoimintatehtävissä sekä täydentää hätäkeskuksen toimintaa ja avustaa sitä tarvittaessa. Tilannekeskus toimii vastaavasti vaativissa - eli pitkittyvissä, päällekkäisissä ja suurissa tilanteissa - sekä häiriötilanteissa. Näissä tilannekeskus toimii alkuvaiheessa pelastustoiminnan johtokeskuksen esiasteena ja myöhemmin sen osana. Pelastustoimintatehtävien lisäksi tilannekeskus toimii yhteydenpidon, viestinnän ja turvallisuusviestinnän yhteys- ja neuvontapisteenä sekä käytännön toimijana.

Aiemmalla palvelutasopäätöskaudella (2014 - 2020) on pystytty pitämään kiinni päätetystä minimivahvuudesta. Kevään 2020 poikkeusolojen aikana tehtiin suunnitelmat valmiuden ylläpitämiseen vähenevillä voimavaroilla, korvaavista järjestelyistä sekä valmiuden hallittuun pudottamiseen, mikäli henkilöstövoimavarojen saatavuus ja jaksaminen olisivat olleet uhattuna.

Pelastuslaitoksella on ollut vaikeuksia tuottaa määritelty toimintavalmius eräisiin yksittäisiin I ja II riskiluokan ruutuihin, Tehtävämäärät ovat jääneet niin vähäisiksi, että ei ole perusteltua parantaa eli lisätä resursseja näihin yksittäisiin ruutuihin. Ruutujen alueen pelastusturvallisuutta on pyritty parantamaan kohdistamalla valvontatoiminnan ja ennaltaehkäisevän neuvonnan lisäksi muita erityisiä turvallisuutta parantavia toimenpiteitä mainituille riskiruudukon alueille.

Pelastuslaitoksen toimintavalmiuden ylläpito voi joissakin poikkeustilanteissa, joita ovat mm. epidemia, työtaistelu ja vastaava, osoittautua mahdolliseksi, kun tarvittavaa henkilöstä ei kerta kaikkiaan ole. Näissä tilanteissa pelastustoiminnan palvelutasoa eli toimintavalmiutta on kyettävä joustavasti alentamaan ilman varsinaista palvelutasopäätösprosessia, johon kuuluu mm. kuntien kuuleminen. Pelastusjohtajalle annetaan valtuus pakottavissa tilanteissa, kun olemassa olevaa henkilöstöä ei ole käytettävissä, tinkiä määritellystä pelastustoiminnan palvelutasosta. Kyse on lähinnä yksittäisistä työvuoroista. Tinkimisestä tehdään dokumentoitu päätös ja päätökset saatetaan tiedoksi johtokunnalle.

Päätös:

- Pelastuslaitos ylläpitää yllä määriteltyä valmiutta pelastustoimintaan.
- Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikatavoite kiireellisissä tehtävissä on enintään 6 minuuttia I riskiruuduissa 85% tehtävistä ja enintään 10 minuuttia II riskiruuduissa 90 % tehtävistä. III riskiruuduissa ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikatavoite kiireellisissä tehtävissä on enintään 20 minuuttia 95% tehtävistä.
- Keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite on 12:00 minuuttia kaikissa kiireellisissä tehtävissä riskiruutujen luokista riippumatta.
- Pelastustoiminnan johtaja tavoittaa maakunnan I ja II riskiruutujen tehtävät viimeistään 30 minuutin kuluttua hälytyksestä. Tarvittaessa pelastustoiminnan johtokeskus perustetaan Kanta-Porin paloasemalle. Johtokeskus on toimintakykyinen viimeistään kahden tunnin kuluttua hälytyksen vastaanottamisesta.

- Pelastusyksiköillä on Satakunnassa välitön savu- ja kemikaalisukellusvalmius I ~~riskialueilla ja rajoitettu valmius~~ II riskialueilla. III ja IV riskialueilla savusukellusvalmius on viimeistään 30 minuutin kuluttua hälytyksestä. Tämän lisäksi Kanta-Porin ja Rauman paloasemilla ylläpidetään välitöntä 1-tason vesisukellusvalmiutta.
- Pelastuslaitoksella on veneilykauden aikana välittömässä valmiudessa vähintään kaksi kotimaanliikenteen laivuria.
- Häiriötilanteiden varalta Satakunnan pelastuslaitos ylläpitää Satakunnassa väestöhälytinjärjestelmää, joka tavoittaa asukasluvun mukaan 80% ulkona olevista henkilöistä.

3.2. Varautuminen häiriötilanteisiin

Varautumisella tarkoitetaan toimintaa, jolla voidaan varmistaa tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen sekä mahdollisesti tarvittavat, tavanomaisesta poikkeavat toimet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Varautumistoimenpiteillä tarkoitetaan valmiussuunnittelua, koulutuksia, valmiusharjoituksia, jatkuvuudenhallintaa sekä muita etukäteisvalmisteluja. Jatkuvuudenhallinta on organisaation huoltovarmuutta parantava prosessi, jolla tunnistetaan uhat ja arvioidaan uhkien vaikutusta organisaatiossa. Tunnistettuja uhkia varten luodaan toimintatapoja, jotta vakavia häiriötilanteita voidaan hallita ja toiminnan jatkuvuus saadaan turvattu.

Tavoitteena on aina toiminnan edellytysten, jatkuvuuden sekä turvallisuuden varmistaminen kaikissa olosuhteissa. Tarve pelastuslaitoksen varautumiselle ja jatkuvuudenhallinnan kehittämiseksi nousee myös pelastuslain (379/2011) 28 §:stä, jossa todetaan, että pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita sekä onnettomuusuhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on huomioitava myös toiminta poikkeusoloissa.

Pelastuslaitoksella on vahva tahtotila kehittää varautumista ja jatkuvuudenhallintaa. Tahtotila näkyy muun muassa resurssien kohdennuksissa, suunnitelmissa ja projekteissa. Tahtotila itsessään ei kuitenkaan riitä; se vaatii resurssipoliittista sekä strategista panostusta. Sitoutuminen jatkuvuudenhallintaan edellyttää painottamista sekä ennakointiin että kestävyteen. Jatkuvuudenhallinnan kehittämiseksi on laadittu suunnitelma, jonka mukaisia toimia pelastuslaitos toteuttaa tulevan Palvelutasopäätöskauden aikana. Jatkuvuudenhallinnan kehittämissuunnitelman tavoitteena on, että varautuminen ja jatkuvuudenhallinta otetaan yhä vahvemmin osaksi organisaation kaikkea toimintaa. Toimialapäälliköt ovat sitoutuneet seuraamaan tavoitteiden täyttymistä.

Vuonna 2020 pelastuslaitoksella tehtiin kartoitus paloasemien kyvystä selviytyä ja tuottaa palvelutason mukaista palvelua normaaliolojen häiriötilanteissa. Kartoituksen pohjalta laaditaan suunnitelma, jonka mukaan varautumista lähdetään parantamaan asemakohtaisesti.

Pelastuslaitoksen valmiussuunnitelma tarkistetaan vuosittain ja päivitetään asianmukaisesti tarvittaessa. Valmiussuunnitelmasta löytyy keskeiset asiat kuten esimerkiksi uhka-arviot, tilannekuvan muodostuminen ja jakelu, tarvittavat voimavarat ja välittömät toimenpiteet.

Päätös:

- Pelastuslaitoksen valmiussuunnitelma päivitetään palvelutasopäätöskauden aikana.
- Pelastuslaitos suorittaa jatkuvuudenhallinnan kehittämissuunnitelman mukaisia kehittämistoimia parantaakseen organisaation varautumista ja jatkuvuudenhallintaa.

3.3. Poikkeusolot

Valmiuslain (2011/1552) 3 §:n mukaisilla poikkeusoloilla tarkoitetaan suuronnettomuutta ja sen jälkitilaa, suuronnettomuuden vakavuutta vastaavaa, mittavalle alueelle levinnyttä vaarallista tartuntatautia sekä maan talouselämän perusteisiin tai väestön toimeentuloon kohdistuvaa vakavaa tapahtumaa tai uhkaa, jonka takia yhteiskunnalle välttämättömät toiminnot vaarantuvat. Lisäksi poikkeusoloihin kuuluvat Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja jälkitila, sekä sellaisen hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii toimivaltuuksien käyttöön ottamista.

Valmiuslain (2011/1552) 12 §:n mukaisesti valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten, muiden valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Pelastuslaitoksen on kyettävä suorittamaan lakisääteiset tehtävänsä normaaliolojen lisäksi myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Poikkeusoloissa korostuu eri tahojen kanssa tehtävän yhteistyön merkitys, ja siksi normaalioloissa kehitetään yhteistyötä mahdollisimman toimivaksi kokonaisuudeksi. Poikkeusoloissa toimintaympäristö vaikeutuu ja toimintavastuut sekä tehtävämäärät todennäköisesti lisääntyvät. Poikkeusoloissa toimet keskitetään väestön elinolojen suojaamiseen sekä välittömien elintarpeiden turvaamiseen.

Pelastuslaitos on varautunut toimintansa hoitamiseen poikkeusoloissa tarvittavilla suunnitelmissa ja etukäteisvalmisteluilla. Varautumista on toteutettu kouluttamalla ja varaamalla henkilöstöä ja väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä poikkeusolojen tehtäviin, huolehtimalla johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien perustamisesta ja ylläpidosta, varautumalla evakuointeihin sekä huolehtimalla muista vastaavista toimenpiteistä.

Pelastuslaitos toteuttaa vuonna 2021 poikkeusolojen riskianalyysin, jossa arvioidaan uhkia ja niiden vaikutuksia pelastustoimen näkökulmasta. Sotilaallisen voimankäytön tilanteiden riskien analysointi on edellytys asianmukaisen ja riskeihin perustuvan varautumisen ja valmiussuunnittelun toteuttamiseksi. Poikkeusolojen riskianalyysin pohjana toimii alueellinen riskianalyysi, sillä alueellisissa riskianalyysissä tunnistetut riskit eivät pääsääntöisesti katoa tai vähene poikkeusoloissa.

Päätös:

- Pelastuslaitos laatii poikkeusolojen riskianalyysin vuoden 2021 aikana.

3.4. Pelastustoimen ohjeet ja suunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee laatia pelastustoimen alueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat (2011/379, 47 §). Sisäministeriön asetuksella (1363/2018) säädetään tarkemmin tarvittavien suunnitelmien sisällöstä ja rakenteesta. Lisäksi pelastuslaitoksen tulee valmiussuunnitelmin ja muilla etukäteisjärjestelyillä varmistaa tehtävien mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa (1552/2011, 12 §).

Sisäministeriön asetuksen mukaisen suunnitelmakokonaisuuden tulee sisältää vähintään seuraavat osa-alueet:

- Pelastustoiminnan yleisjärjestelyt
- Pelastustoiminta vaativissa tilanteissa

Pelastustoiminnan yleisjärjestelyjä koskevissa suunnitelmissa on esitetynä muun muassa käytettävissä olevat voimavarat ja niiden hälyttäminen, johtamisen ja viestiliikenteen järjestelyt sekä valmiuden säätelyä koskevat toimintamallit. Vaativien tilanteiden varalta pelastuslaitoksen tulee asetuksen mukaisesti tehdä suunnitelmat muun muassa yhteistoiminnan järjestelyistä, tilanne- ja johtokeskuksen järjestelyistä, väestön varoittamisesta sekä varautumisesta.

Asetuksessa esitetyn suunnitelmakokonaisuuden lisäksi pelastuslaitokselle on muita suunnitelmia ja toimintaohjeita, joiden tarkoituksena on varmistaa pelastustoimeen tai pelastuslaitoksen hallintoon kuuluvien tehtävien asianmukainen hoitaminen.

Päätös:

- Pelastuslaitos ylläpitää asetukseen (1363/2018) sisältyvää suunnitelmakokonaisuutta.
- Pelastuslaitos ylläpitää muita tarvittavia suunnitelmia, joilla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoito niin normaali- kuin poikkeusoloissa.
- Pelastuslaitoksen toimintaa ohjaavien suunnitelmien ajantasaisuus tarkistetaan vuosittain suunnitelman vastuuhenkilön toimesta.

3.5. Öljytorjunta

Pelastuslaitos vastaa maa-alueen öljyvahinkojen ja alusöljyvahinkojen torjunnasta alueellaan. Öljyvahinkojen torjuntalain (1673/2009) kumoutuessa 2018 lopussa öljyvahinkojen torjuntalaissa olleet torjuntaan liittyvät keskeiset asiat kirjattiin pelastuslakiin yleisesti pelastustoimintaan liittyviksi asioiksi.

Pelastuslaitoksen tulee varautua öljyvahinkojen torjuntaan ja sen johtamiseen maalla, rannikolla ja saaristossa koko pelastuslaitoksen alueella. Öljyvahinkojen torjuntaa johtaa alueen pelastusviranomaisen pelastuslain mukaisesti kuten mitä tahansa muuta onnettomuutta. Vastuunjako merellä tapahtuvissa alusöljyvahingoissa on sovittu Länsi-Suomen merivartioston kanssa yhteistoimintasuunnitelmassa. Karkeasti ottaen pelastuslaitos huolehtii meriliikennealueen II sisäpuolisten öljyvahinkojen torjumisesta ja rajavartiolaitos meriliikennealue II ulkopuolisten öljyvahinkojen torjumisesta. Kaikissa onnettomuustilanteissa viranomaiset antavat tarvittaessa toisilleen virka-apua sitä pyydettyä.

Maaöljyvahinkojen torjunta kuuluu kokonaisuudessaan pelastuslaitoksen tehtäväkenttään. Ainoastaan maaöljyvahinkojen jälkitorjunta on laissa määritelty vahinkokunnan järjestettäväksi. Myös jälkivahinkojen torjunnan järjestämisestä maa-alueilla voidaan sopia kunnan ja pelastuslaitoksen kesken.

Ympäristöministeriön laatimassa ”Suomen ympäristövahinkojen torjunnan kokonaisselvitys 2017 - 2025” (Ympäristöministeriön raportteja 24/2018, sivu 37) on Satakunnan pelastuslaitoksen tavoitetasoksi määritelty 20.000 öljytonnin leviämisen estäminen puomituksilla 12 tunnin kuluessa. Tämä edellyttää, että pelastuslaitoksen tulee kyetä yksinään kuljettamaan, laskemaan ja ankkuroimaan kolme kilometriä puomia mereen vahinkopaikalle sekä suojaamaan herkkiä luontokohteita ensimmäisen 12 tunnin aikana.

Tämän puomitustavoitteen lisäksi pelastuslaitos on valmiudessa avustamaan naapuripelastuslaitoksia 24 tunnin kuluessa vahingosta toimenpideapuna ankkuroimalla aluksillaan lisää meri- ja rannikkopuomia maksimissaan 10 kilometriä.

Pelastuslaitos on laatinut öljytorjuntasuunnitelman vuosille 2020 - 2024. Suunnitelmassa on huomioitu mm. Satakunnassa olevat riskikohteet, kuten öljytuotteita käyttävät ja varastoivat laitokset, öljykuljetuksien pääkuljetusreitit sekä pohjavesialueet.

Öljyä varastoivien ja käyttävien laitosten turvallisuutta valvotaan vuosittain pidettävillä palotarkastuksilla. Yli 1.000.000 litraa öljytuotteita varastoivilla laitoksilla tulee olla pelastussuunnitelman lisäksi erillinen lakisääteinen öljytorjuntasuunnitelma.

Pelastuslaitokselle hankitaan vuosien 2020 - 2024 suunnitelman mukaista öljytorjuntakalustoa sekä päivitetään ja ylläpidetään jo olemassa

olevaa kalustoa. Merkittävimmät kalustohankinnat suunnataan Rauman paloasemalle, jossa on tarkoitus uusia yli 30 vuotta vanha D-luokan öljyntorjunta-alus (2024) ja hankkia nosturilla varustettu koukkulava-auto (2023). Hankintojen ehtona on Öljynsuojarahaston myönteinen ja pääosan kustannuksista kattava avustuspäätös hankintoihin.

Henkilöstön osaamista ylläpidetään ja kehitetään vuosittain työvuorokoulutuksilla ja viikkoharjoituksilla. Suurempia moniviranomaisharjoituksia järjestetään vuosittain. Yhteistoimintaa rajavartiolaitoksen kanssa kehitetään jatkuvasti.

Päätös:

- Meri-alueilla öljyvahinkojen leviämiseen on varauduttu 20.000 öljyntonnin rajoittamiseen meripuomeilla 12 tunnissa onnettomuustiedon saamisesta.
- Pelastuslaitos on valmiudessa avustamaan naapuripelastuslaitoksia 24 tunnin kuluessa vahingosta toimenpideapuna ankkuroimalla aluksillaan lisää meri- ja rannikkopuomia maksimissaan 10 kilometriä.
- Pelastuslaitos valvoo, että öljyä käyttävät ja varastoivat toiminnanharjoittajat laativat toimivat pelastussuunnitelmat ja öljyntorjuntasuunnitelman alueilleen.
- Hankitaan vuonna 2024 Raumalle D-luokan öljyntorjunta-alus. Hankinnan edellytyksenä on myönteinen ja pääosan kustannuksista kattava avustuspäätös Öljynsuojarahastosta tai joltakin muulta taholta.

4. Muut tehtävät

4.1. Ensihoitopalvelut

Ensihoidon palvelutasopäätös on kokonaan Satakunnan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alueella tapahtuvaa ja sairaanhoitopiirin järjestämistä vastuulla olevaa ensihoitoa. Pelastuslaitos tuottaa palvelua sairaanhoitopiirille ensihoidon yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Sopimuksessa määritellään tuotettavat palvelut ja niiden kustannusten korvaaminen. Lisäksi pelastuslaitos tuottaa perusturvapalveluihin kuuluvia potilaankuljetuspalveluita sosiaali- ja terveystieteiden viranomaisille. Sekä ensihoitettää perusturvapalvelut ovat omakatteisia.

Pelastuslaitos tuottaa ensihoidon palvelutasopäätöksessä määritellyt ambulanssipalvelut Kanta-Porin, Rauman, Meri-Porin, Noormarkun ja Ulvilan paloasemilta sekä käytännössä kattavan ensivastevalmiuden ja -palvelut koko maakunnan alueella. Perusturvapalvelua tuotetaan Rauman paloasemalta. Ambulanssihenkilöstön koulutusvaatimukset määritellään ensihoitopalvelusta annetun asetuksen (585/2017) mukaisesti.

Ensihoito- ja perusturvapalvelut tuotetaan näitä toimintoja yksinomaan tekevien henkilöiden ja perustasolla toimivien palomiesten yhteistyönä. Järjestely on mm. yhteiskunnan resurssien hyödyntämisen ja henkilöiden työn monipuolisuuden kannalta hyvä.

Ensivastetoiminto osana ensihoidon palvelutasopäätöstä toteutetaan lähes koko maakunnan osalta joko päätoimisesti miehitettyjen paloasemien tai erikseen kumppanuussopimuksella sovittujen sopimuspalokuntien toimesta. Ensivasteyksikön henkilöstöstä vähintään yhdellä henkilöllä tulee olla ensivastetoimintaan soveltuva koulutus ja kelpoisuus. Ensivasteyksiköiden antama hätäensiapu perustuu Suomen Pelastusalan keskusliiton (SPEK), Suomen Punaisen Ristin (SPR) ja Suomen Meripelastusseuran antamiin ohjeisiin.

Päätös:

- Pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalvelua Satakunnan sairaanhoitopiirin toimialueella siinä laajuudessa, kun asiasta on palvelun tilaajan kanssa sovittu, mukaan lukien ensivastetoiminta. Pelastuslaitoksella on valmius laajentaa toimintaa nopeallakin aikataululla.
- Ensihoidossa kiinnitetään huomiota henkilöstön kouluttamiseen ja osaamisen tasoon.
- Moniammatillisen yksikön (synergiayksikkö) toimintamallia kehitetään yhteistyössä sairaanhoitopiirin kanssa, mikäli molemmat osapuolet niin päättävät.

4.2. Kansainvälinen toiminta

Pelastuslain (379/2011) 38 §:n mukaan sisäasiainministeriö voi toisen valtion tai kansainvälisen järjestön esittämän pyynnön perusteella päättää pelastustoimeen kuuluvan avun antamisesta ulkomaille, milloin avun antaminen ihmisten, ympäristön tai omaisuuden turvaamiseksi on perusteltua. Pelastuslaitoksen henkilöstöä on rekrytoitunut siviilikriisinhallintakoulutukseen ja sitä kautta yksittäiset henkilöt ovat valmiudessa kansainvälisiin humanitäärisen avun asiantuntijatehtäviin. Kansainvälinen toiminta Satakunnassa perustuu pääosiltaan Pelastusopistolla järjestettäviin asiantuntijakoulutuksiin ja niihin liittyviin harjoituksiin. Tämän toiminnan tarkoituksena on hyödyntää kansainvälisestä toiminnasta saatavaa osaamista ja hyviä käytäntöjä ulkomailta.

Pelastuslaitos ei ole aktiivisesti osallistunut kansainvälisiin tehtäviin. Satakunnan ja Pirkanmaan pelastuslaitokset ovat yhteistoiminnassa luomassa kansallista CBRNE-valmiutta ja tätä valmiutta on tulevaisuudessa tarkoitus tarjota osaksi Suomen kansainvälistä resurssia. Lisäksi yksittäiset koulutetut asiantuntijat kuuluvat kansainvälisen toiminnan henkilörekisteriin.

Päätös:

- Kansainvälisessä toiminnassa pelastuslaitos toimii tarvittaessa asiantuntija-avun antajana. Mahdollistetaan yksittäisten henkilöiden hakeminen peruskursseille ja kasvatetaan kansainvälisen toiminnan osaamista ja tietämystä.
- Hyödynnetään kansainvälisen toiminnan osaamista päivittäisessä toiminnassa mahdollisuuksien mukaan.

- Pelastuslaitos ei aktiivisesti ylläpidä valmiutta kansainvälisen avun antamiseen resurssien muodossa, mutta kasvattaa osaamista tulevaisuutta varten.

4.3. Alueellinen varautuminen

Pelastuslain (2011/379) 27 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee tukea pelastustoimen alueeseen kuuluvan kunnan valmiussuunnittelua, siltä osin kuin siitä on kunnan kanssa sovittu. Pelastuslaitos on tehnyt vuonna 2020 tutkimuksen kuntien varautumisen tämänhetkisestä tilasta, kehityskohteista ja pelastuslaitoksen tuen tarpeesta. Tutkimuksen myötä on saatu kohtalaisen hyvä yleiskuva kuntien varautumisen tilasta. Valmiussuunnittelun tukemisesta sovitaan kuntakohtaisesti perustuen kuntien esittämiin tukemistarpeisiin. Valmiussuunnitteluun tukeen käytetään arviolta yksi henkilötyövuosi.

Alueellisessa varautumisessa on kyse useiden eri tahojen yhteistyöstä, sillä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen ei ole mahdollista ilman eri viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen aktiivista yhteistoimintaa. Yhteistyötahoja ovat esimerkiksi eri turvallisuusviranomaiset, kuten poliisi, rajavartiolaitos ja puolustusvoimat, sekä kunnat, Suomen punainen risti, seurakunnat, maanpuolustuskoulu yhdistys, aluehallintovirasto ja ELY-keskus. Pelastuslaitos tekee tiivistä yhteistyötä eri yhteistyötahojen kanssa aktiivisesti. Palvelutasopäätöskauden aikana pelastuslaitos on mukana Satakunnan alueellisen varautumisen verkoston perustamisessa. Alueellisen varautumisen yhteistyöverkoston tavoitteena on vahvistaa alueen valmiutta ja sietokykyä erilaisia häiriötilanteita ja poikkeusoloja varten.

Pelastuslaitos osallistuu valmiusharjoituksiin sekä varautumisen johtoryhmätyöskentelyyn asiantuntijaroolissa. Liitteenä olevassa palvelukuvauksessa on kuvattu varautumisen eri sektoreilla annettavaa tukea kunnille.

Pelastuslaitoksen tilannekeskus pitää yllä normaaliaikojen, häiriötilanteiden ja poikkeusolojen tilannekuvaa. Tilannekeskus toimittaa tietoa kuntien johtoryhmille kuntien alueella tapahtuneista onnettomuuksista ja poikkeavista tilanteista, jotta kunnat ja muut toimijat voivat käynnistää tilanteen mahdollisesti edellyttämät toimet. Tilannekeskus seuraa ja ennakoii vallitsevaa turvallisuustilannetta sekä välittää tätä koskevaa tietoa väestölle ja sidosryhmille.

Päätös:

- Valmiussuunnittelun tukemisesta sovitaan ja toteutetaan kuntakohtaisesti kuntien esittämien tukemistarpeiden ja -pyyntöjen mukaisesti.
- Pelastuslaitos avustaa asiantuntija- ja yhteyshenkilöroolissa alueen kuntia valmiusharjoitusten toteutuksessa.
- Pelastuslaitos yhteistyössä eri tahojen kanssa perustaa ja osallistuu alueelliseen varautumisen yhteistyöverkoston.

5. Kehittämissuunnitelma

Palvelutason kehittämissuunnitelma pohjautuu pelastuslaitoksen uudistettuun strategiaan (2020), jossa kehittämisen painopisteinä ovat palvelut, henkilöstö ja talous. Kullekin painopistealueelle on määritelty viisi tavoitetta, joiden saavuttamiseksi laaditaan kevään 2021 aikana toteuttamissuunnitelma. Strategiaan määritellyistä tavoitteista osa kohdistuu pelastuslaitoksen ulkoisiin palveluihin ja osa tavoitteista on pelastuslaitoksen sisäistä toiminnan kehittämistä. Tavoitteena on, että pelastuslaitos kykenee aiempaa johdonmukaisemmin kehittämään omaa toimintaansa, seuraamaan tavoitteiden toteutumista, sekä ennakoimaan toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia. Toiminnan kehittämisen mahdollistajina ovat tietojohtamisen kehittäminen, henkilöstön tehtäväkuvien selkeys ja työhyvinvointi. Pelastuslaitoksen omavalvontasuunnitelma tulee osaltaan tukemaan pelastuslaitoksen toimintaan ja sen kehittämiseen. Omavalvontasuunnitelma laaditaan kevään 2021 aikana tukemaan palvelutasopäätöksen toteutumista.

Pelastuslaitokseen kohdistuu myös monenlaisia kehittämisedotuksia laitoksen ulkopuolelta valtiovallan, hyvinvointialueuudistuksen, kuntien ja erikseen isäntäorganisaatio Porin kaupungin toimesta. Lisäksi pelastustoimen eri toimijat ja pelastuslaitoksen sisäiset toimijat odottavat monimuotoista kehittämistyötä. Näihin vastaamiseksi olisi välttämätöntä palauttaa pelastuslaitoksen suunnittelun, raportoinnin ja tietojohtamisen resurssit muutamien vuosien takaisiksi. Tämä tarkoittaisi kahden ohjaushenkilön - hallintopäällikön ja toisen pelastuspäällikön - palkkaamista nykyisen henkilöstön lisäksi. Näiden kustannusvaikutus on noin 100.000 euroa vuodessa.

Satakunnan riskiympäristössä ei ole näköpiirissä sellaisia muutoksia, että ne vaikuttaisivat pelastuslaitoksen palvelutasoon ja -tuotantoon. Merkittäviä riskikohteita ja -keskittymiä sekä syntyy että poistuu, nykyajattelun mukaan riskikohteiden tulee yhtäältä minimoida riskit ja toisaalta varautua riskeihin omalla toiminnallaan. Maakunnan asukasluvun ennakoitaan vähenevän ja ikärakenteen vanhenevan, jolloin pelastuslaitoksen palvelutarpeen odotetaan pysyvän käytännössä ennallaan. Arvioiden mukaan mistään osasta maakuntaa asukkaat eivät tyystin kaikkoon eivätkä merkittävässä määrin kerry mihinkään.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti käynnissä on sote-maakunta-uudistus ja sen myötä maahan synnytetään hyvinvointialuejärjestelmä, jonka tehtäväksi kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelut siirtyvät. Ainakin alkuvaiheessa hyvinvointialueet ovat valtion rahoittamia ja edelleen tämän hetkisen tiedon mukaan ainakin alkuvuosina pelastustoimen rahoitusosuus perustuu toteutuneisiin kustannuksiin. On tärkeää, että pelastustoimi Satakunnassa pitää sisällään toiminnan kustannukset mahdollisimman täysmääräisinä. Eri toimijoiden yhteiseksi tavoitteeksi asetetaan, että Satakunnan pelastustoimen ja -laitoksen toiminta ja talous toteutetaan siten, että sen näkyvät kustannukset vastaavat todellisuutta. Tämä on tärkeää siirtymävaiheen

hankaluuksien minimoiseksi, hyvinvointialueen edunvalvonnan edistämiseksi sekä pelastustoimen palvelutuotannon ja kokonaisuuden hallinnan varmistamiseksi.

Pelastuslaitoksen talouteen voidaan ennakoida kohdistuvan supistuspaineita riippumatta siitä, jatkuuko pelastustoimi kuntien yhteisesti ylläpitämän toimintana vai siirtyykö se käynnissä olevan uudistuksen myötä hyvinvointialueen toiminnaksi. Kuntatalouden ennakoidaan heikentyvän edelleen ja ennusmerkit hyvinvointialueuudistuksen jälkeisestä rahoituksesta pelastustoimelle Satakunnassa ovat merkittävästi nykyistä pienemmät. Pelastuslaitoksen tulee toiminnassaan varautua supistuvaan talouskehitykseen ja edelleen kehittää toiminnallista ja taloudellista tehokkuutta. Mahdolliset muutokset palvelutasoon valmistellaan erikseen ja käsitellään lainsäädäntöä ja kuntien kuulemismenettelyä noudattaen.

6. Voimassaolo

Palvelutasopäätös on voimassa, kun Satakunnan pelastuslaitoksen johtokunta on vahvistanut sen ja päätös on saanut lainvoiman. Päätös on voimassa vuoden 2025 loppuun saakka, ellei esimerkiksi hyvinvointialueuudistukseen liittyen toimivaltainen viranomainen ole vastaavaa päättänyt.